

Handleiding voor monitoring

RIVIERAFVALONDERZOEK 2017 - 2021

Wat fijn dat je meedoet aan het rivierafvalonderzoek van Schone Rivieren! Met dit onderzoek verzamelen we unieke informatie over afval langs rivieren. Hiermee lever jij een belangrijke bijdrage aan het verkleinen van de plasticsoep. In deze handleiding leggen we uit hoe je als onderzoeker te werk gaat. Wij wensen je alvast veel succes! Heb je vragen? Ga naar de [website](https://www.schonerivieren.org) of stuur een mail naar info@schonerivieren.org.

De monitoring

De monitoring bestaat uit een honderdmetertelling en een detailmeting. De honderdmetertelling is voor het tellen van macroplastics: hierbij schrijf je alles op wat met het blote oog zichtbaar is terwijl je staat. De detailmeting is om inzicht te krijgen in het voorkomen van nurdles*, ook wel 'pellets' of 'plastic granulaat' genoemd. Er zijn twee monitoringsrondes per jaar, één in het voorjaar en één in het najaar, vóórdat er opruimacties plaatsvinden.

* Nurdles

Deel 1: honderdmetertelling

1. Ga naar jouw toegewezen traject om te monitoren.
2. Meet vanaf het startpunt 100 meter met een touw of lang meetlint en trek een streep in het zand of zorg voor een ander herkenningspunt.
3. Je noteert al het afval over een afstand van 100 meter langs de rivier. De breedte is afhankelijk van de bereikbaarheid en begroeiing en is voor elke locatie anders. Je meet vanaf de waterlijn tot aan de aaneengesloten begroeiing of hoogste hoogwaterlijn.

** Een paar belangrijke opmerkingen:

- Is de hoogwaterlijn niet zichtbaar? Monitor dan je tracé tot maximaal 25 meter vanaf het water.
 - Is het tracé niet bereikbaar door bijvoorbeeld begroeiing? Laat het ons weten via het online formulier. Maak ook twee foto's van het tracé en upload deze. Geef aan in het formulier dat de meting niet is uitgevoerd.
 - Ben je afgeweken van de 100 meter door bijvoorbeeld aanwezige begroeiing, laat het ons weten via het online formulier.
 - Ligt er zoveel afval dat het niet / moeilijk te tellen is, laat het ons weten via het online formulier.
 - Indien er bijzondere weersomstandigheden waren zoals extreme kou of hitte waardoor de meting niet kon worden uitgevoerd, laat het ons weten via het online formulier.
4. Je loopt in stroken van circa 1-3 meter evenwijdig aan de rivier meerdere keren totdat de hele strook schoon is en al het afval is geturfd.
 5. Je werkt bij voorkeur met twee personen, één persoon turft en de ander raapt afval en noemt wat er gevonden is. Turf al het afval voordat het in de vuilniszak gaat.
 6. Bij twijfel overleg je in welke categorie het afval geturfd moet worden. Als de bron herkenbaar is, turf het dan bij die categorie. Voorbeeld: een stukje van een dop turf je onder de categorie 'doppen' en niet onder 'kleine plastic stukjes'. Is de bron onherkenbaar? Turf het dan bij de betreffende materiaalsoort in de categorie 'overig'.
 7. Maak foto's van bijzondere of onbekende vondsten. Upload deze via het online formulier.

8. Heb je mooie foto's van de omgeving of het monitoren? Upload deze via het online formulier.
9. Neem het afval mee naar huis zodat het met het huisvuil meegaat. Indien er grote hoeveelheden aangetroffen worden, kan de gemeente gebeld worden om het afval op te halen.

** Voorbeeld meetvak

Deel 2: Detailmeting

Zoek zelf een representatief stuk op en vul op de hoogste hoogwaterlijn een tas met een stuk strooisel laag van 50 cm x 50 cm x de dikte van de strooisellaag. Deze laag is herkenbaar door los aangespoeld organisch materiaal, je hoeft dus niet de grond in te gaan. In het veld of thuis tel je het aantal nurdles dat je hebt gevonden. Bewaar de nurdles in een klein zakje en stuur deze op.

Dataverwerking

1. Ga naar www.schonerivieren.org.
2. Onder het menu item 'Vrijwilligers' vind je de pagina 'Voor onderzoekers'.
3. Voer de gebiedscode in die je hebt ontvangen via de mail.
4. Vul alle afvalitems in die je hebt gevonden.
5. Upload je foto's.
6. Indien er bijzonderheden waren, noteer deze in het opmerkingenveld.
7. Alles ingevuld? Klik op de knop om je resultaten te versturen. Bedankt!
8. Je ontvangt binnen 10 minuten een bevestiging via de mail met de resultaten van jouw monitoring.
9. Stuur de gevonden nurdles op naar:
IVN t.a.v. Schone Rivieren
Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond

Merkenregistratie (optioneel)

Alle afvalitems met een herkenbaar / leesbaar merk die tijdens het onderzoek worden aangetroffen, willen we graag registreren zodat producenten aangesproken kunnen worden op hun verantwoordelijkheid. Met behulp van de Litterati-app kun je afvalitems op jouw traject met een merk 'taggen' met de naam van het merk. Dit is optioneel.

1. Download de Litterati-app.
2. Zoek naar de challenge 'Monitoring Community Schone Rivieren'. Vervolgens kun je aan de slag!
3. Maak een foto met de Litterati-app van het merk gerelateerde afvalitem.
4. Tag het afvalitem (het soort verpakking, het materiaal en het merk) en klik op v.
5. De gegevens worden automatisch verwerkt.

Voor meer informatie:

<https://www.schonerivieren.org/litterati-app/>

Materialenlijst

- Turflijsten 2x
- Klembord
- Plakband om turflijst op klembord te plakken
- Potlood en puntenslijper
- Meetlint of touw van 100 meter om het meetvak uit te zetten
- Telefoon met camera
- Vuilniszakken (voor het afval en voor de strooisellaag)
- Desinfectiemiddel
- Zakmes
- Afvalgrijper
- Handschoenen
- Pet
- Regenbroek en -jas
- Zonnebrandolie
- Eten en drinken
- Factsheet Schone Rivieren (voor geïnteresseerde voorbijgangers)

Vragen? Neem contact met ons op!

info@schonerivieren.org

Internationaal onderzoek

Deze handleiding is ontwikkeld aan de hand van de internationale OSPAR*** Beach Litter Monitoring-methode en wordt al in 11 landen in Europa aan de kust toegepast. Door deze methode ook langs rivieren te volgen wordt de data van afval in rivieren vergelijkbaar met het afval dat op stranden aanspoelt. Zo kunnen (internationaal) beleidsmaatregelen

getroffen worden om zwerfafval te voorkomen. Alle gegevens die wij samen met vrijwilligers verzamelen worden gedeeld met het publiek, de politiek en het bedrijfsleven om zo het afval aan de bron te stoppen.

Over Schone Rivieren

Er is steeds meer aandacht voor de plasticsoep en wereldwijd verzamelen miljoenen mensen zich voor opruimacties op stranden. De aanvoer van plastic afval vanuit rivieren is echter een onderbelicht probleem. IVN Natuureducatie, Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee bundelen de krachten en brengen hierin verandering met 'Schone Rivieren'. Ons doel? Plasticvrije rivieren in 2030. We bereiken dit met Onderzoek, Opruimen, Oplossen en Ontdekken.

Meer info?

www.schonerivieren.org

*** OSPAR = Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan 1998 (Oslo-Parijs)

